

**ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ**

ΜΠ 438

Επεξεργασία και Διαχείριση Τοξικών και Επικινδύνων Αποβλήτων

Επ. Καθηγητής Απόστολος Γιαννής

E-mail: agiannis@chenveng.tuc.gr

Κεφάλαιο 5

Φυσικο-Χημικές Μέθοδοι Επεξεργασίας Επικινδύνων Αποβλήτων

Φυσικο-χημικές Διεργασίες

- Οι φυσικές διεργασίες επιτρέπουν τα διαφορετικά συστατικά των επικινδύνων αποβλήτων να διαχωριστούν ή να απομονωθούν για επαναχρησιμοποίηση ή κατάλληλη επεξεργασία ή διάθεση
- Οι χημικές διεργασίες χρησιμοποιούν χημικές αντιδράσεις για να μετατρέψουν τα επικίνδυνα απόβλητα σε λιγότερο επικίνδυνα συστατικά (μείωση πιθανού κινδύνου)
- Μεγάλο εύρος από τεχνολογίες επεξεργασίας
- Συνήθως χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό για να βελτιστοποιήσουν την επεξεργασία των επικινδύνων αποβλήτων

Εγκαταστάσεις φυσικο-χημικής επεξεργασίας

- **On-site vs off-site σε κεντρική μονάδα επεξεργασίας**
  - Μερικές φυσικές διεργασίες πραγματοποιούνται on-site π.χ. καθίζηση (sedimentation)
  - Κάποιες διεργασίες επεξεργασίας μπορούν να συμπεριληφθούν στην βιομηχανική γραμμή παραγωγής
- **On-site επεξεργασία μειώνει:**
  - Όγκους αποβλήτων που χρειάζονται μεταφορά
  - Κόστος μεταφοράς αποβλήτων

Φυσικο-χημική επεξεργασία σε κεντρική μονάδα επεξεργασίας

- Η **off-site** επεξεργασία επιτρέπει μια πιο εξειδικευμένη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων με συγκεκριμένα συστήματα
- Η **κεντρική μονάδα επεξεργασίας** πρέπει να παρέχει:
  - Σταθμό υποδοχής των αποβλήτων
  - Εγκαταστάσεις αποθήκευσης μέχρις ότου επεξεργαστούν τα ΕΑ
  - Χώρους εγκατάστασης διαφόρων διεργασιών
  - Αποθήκευση και διάθεση των υπολειμμάτων
π.χ. αντιδραστήρια, ιλύς, υγρά απόβλητα
  - Υπηρεσίες εργαστηρίου
  - Εξειδικευμένο προσωπικό

Υπολείμματα

Οι φυσικο-χημικές διεργασίες παράγουν υπολείμματα, τα οποία μπορεί:

- Να είναι επικίνδυνα απόβλητα
- Να είναι περισσότερο συγκεντρωμένα από τα αρχικά απόβλητα
- Να είναι κατάλληλα για ανακύκλωση
- Να απαιτούν περαιτέρω επεξεργασία
- Να χρειάζεται να διατεθούν σε ΧΥΤΕΑ

Ιλύς μετά από πρέσα
(cake)

Φυσικές διεργασίες

- Πολλές διαφορετικές φυσικές διεργασίες
- Οι περισσότερες είναι απλές και χαμηλού κόστους
- Η επιλογή της φυσικής διεργασίας εξαρτάται από τη μορφή του αποβλήτου και τα χαρακτηριστικά του

Επιλογές περιλαμβάνουν:

- Διαχωρισμός
- Καθίζηση
- Επίπλευση
- Ξήρανση
- Εξάτμιση
- Αφυδάτωση ιλύος
- Διήθηση (μεμβράνες)

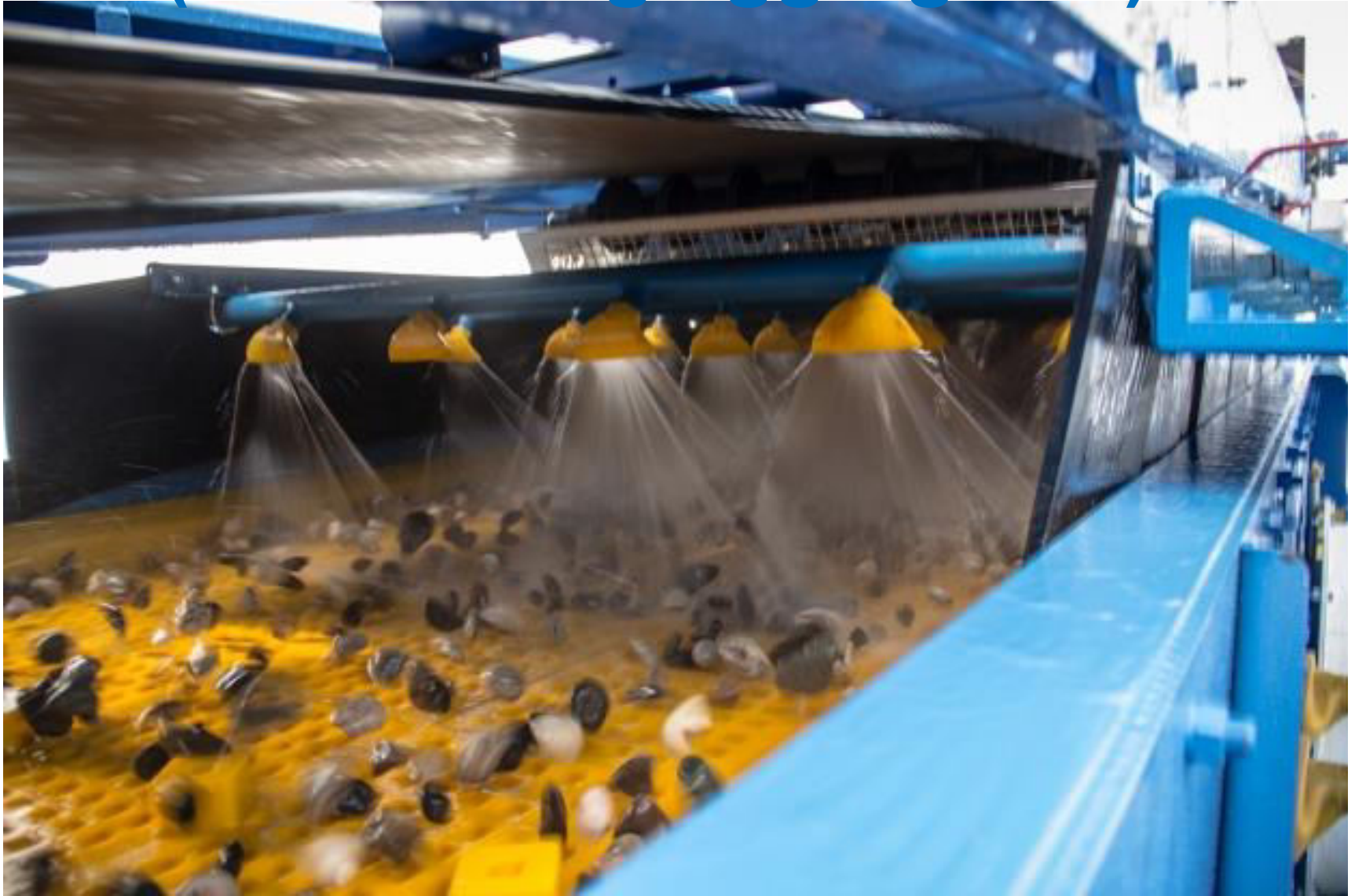
Φιλτρόπρεσα

Διαχωρισμός (Separation)

Παραδείγματα τεχνολογιών διαχωρισμού:

- **Κόσκινα (Sieving and screening)**
  - Για ξηρά υλικά με διαφορετικό μέγεθος κόκκου
- **Απόσταξη (Distillation)**
  - Για τον διαχωρισμό υγρών
- **Εκφύσηση (Air/steam stripping)**
  - Για τον διαχωρισμό διαλυτών αερίων από υγρά
- **Πλύση (Washing)**
  - Για την εκχύλιση ρύπων από ρυπασμένα εδάφη ή διαλυτών συστατικών από στερεά απόβλητα

Υγρός διαχωρισμός (Wet sieving aggregates)

IBA – περιστρεφόμενα κόσκινα (dry screening)

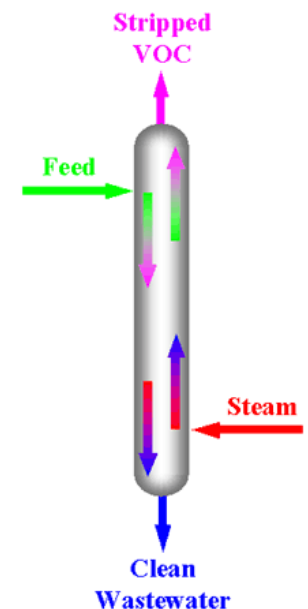
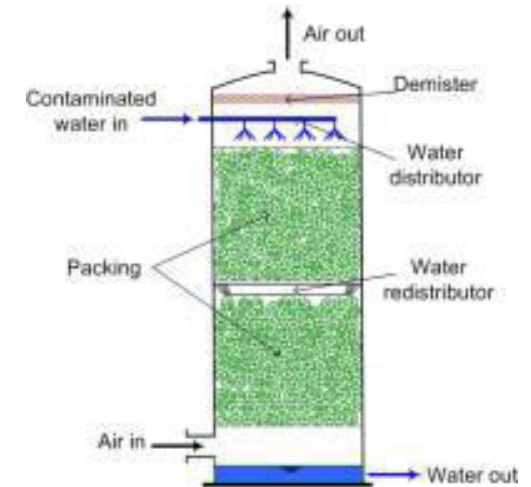
Απόσταξη

(Distillation – Solvent recovery)

- Απόσταξη είναι η διαδικασία διαχωρισμού ενός συστατικού ή ουσιών από υγρό μίγμα
- Επιλεγμένη εξάτμιση και συμπύκνωση

Εκφύσηση (Air/steam stripping)

- Διαδικασία μεταφορά μάζας
- Μια οικονομική τεχνική για μεταφορά VOCs από υγρά απόβλητα

Πλύση εδάφους (Soil washing)

Προσρόφηση (Adsorption)

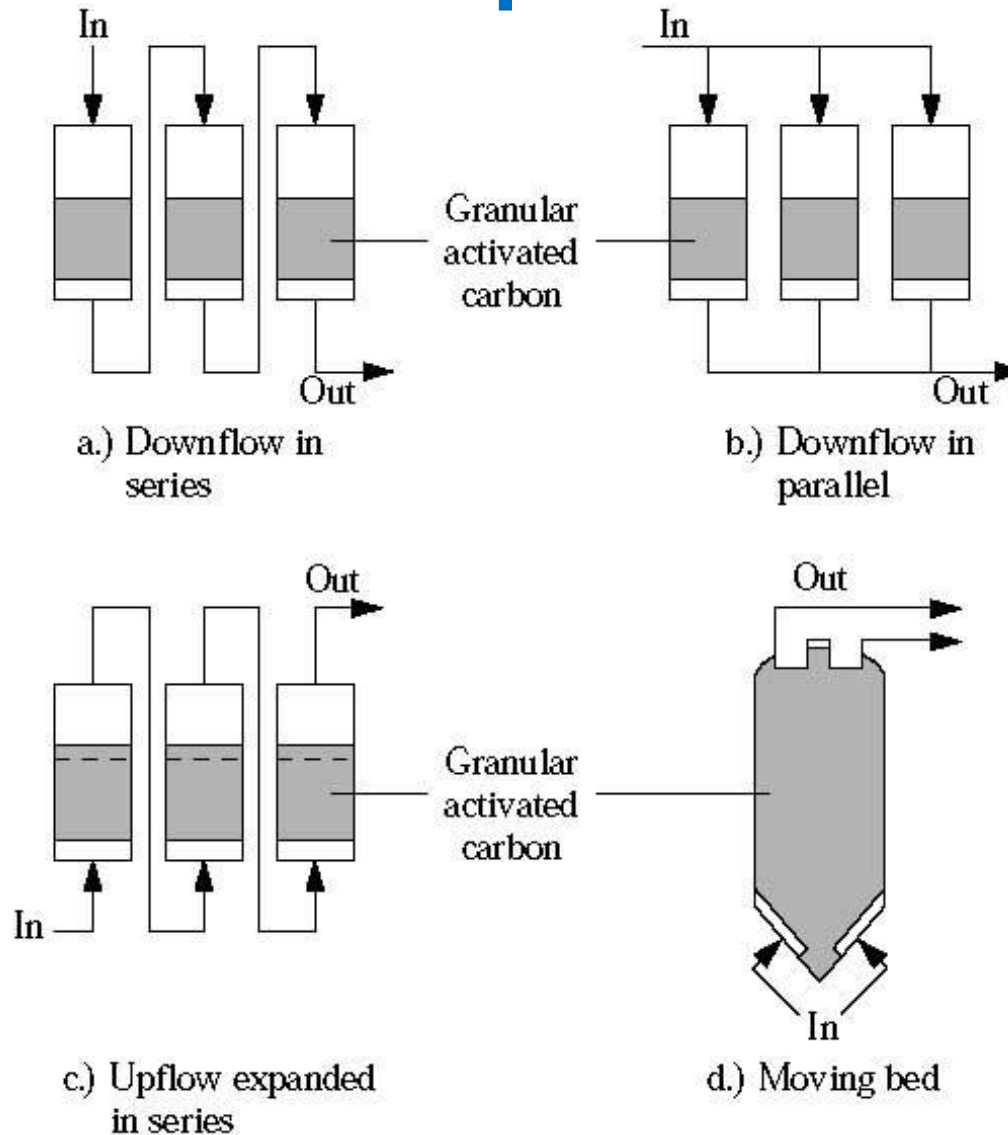
- Προσρόφηση είναι η διεργασία στην οποία ένα συστατικό μεταφέρεται από μία φάση σε μια άλλη.
- Το πιο ευρέως προσροφητικό υλικό είναι ο ενεργός άνθρακας επειδή έχει μεγάλη ειδική επιφάνεια

Adsorbents	Application
Activated carbon	Solvent recovery Elimination of odours Gases purification
Alumina	Drying of gases and liquids
Bauxite	Treatment of petroleum fractions Drying of gases and liquids
Molecular sieves	Selective removal of contaminants from hydrocarbons
Silica gel	Drying and purifying gases

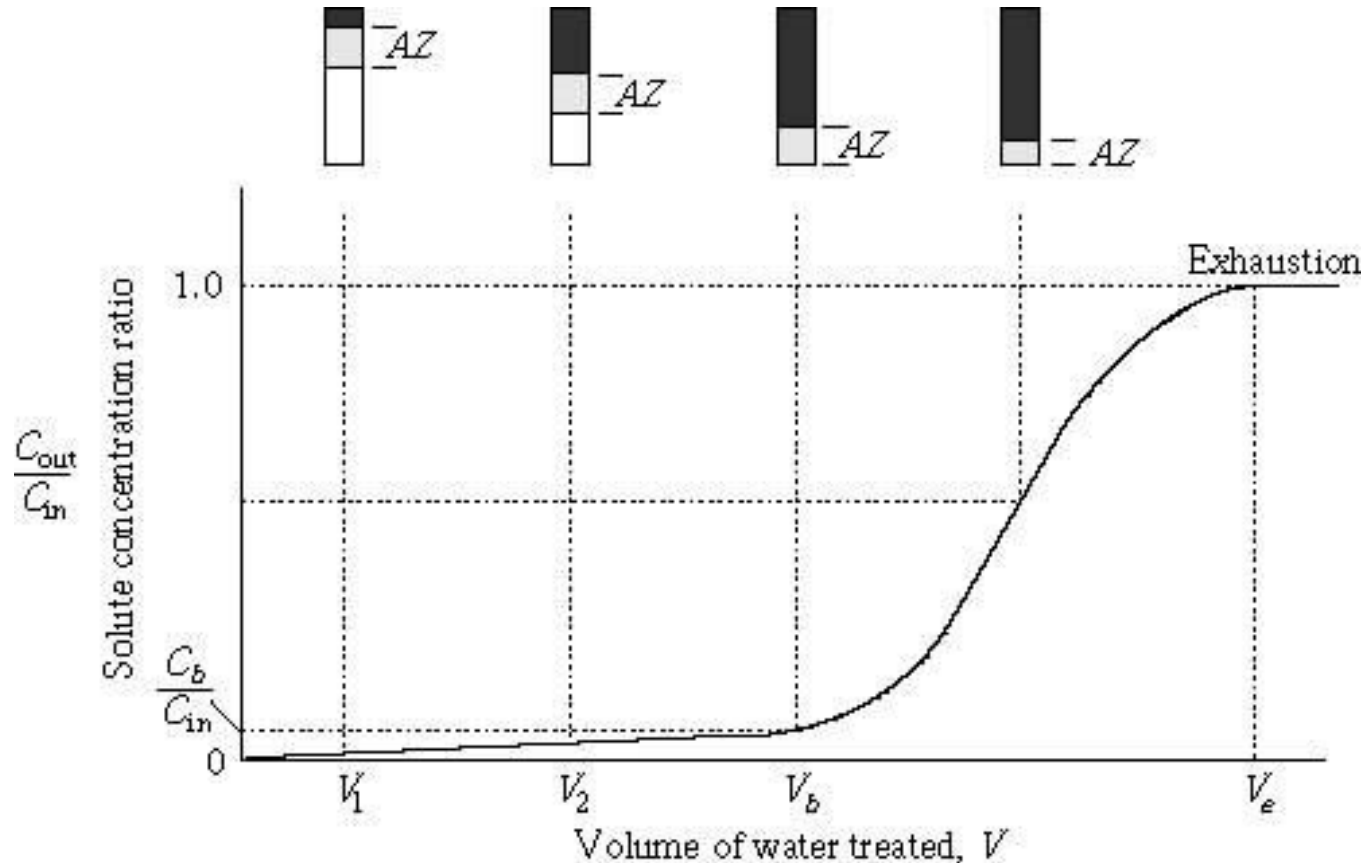
Σύστημα προσρόφησης ενεργού άνθρακα

Συστήματα προσρόφησης με ενεργό άνθρακα

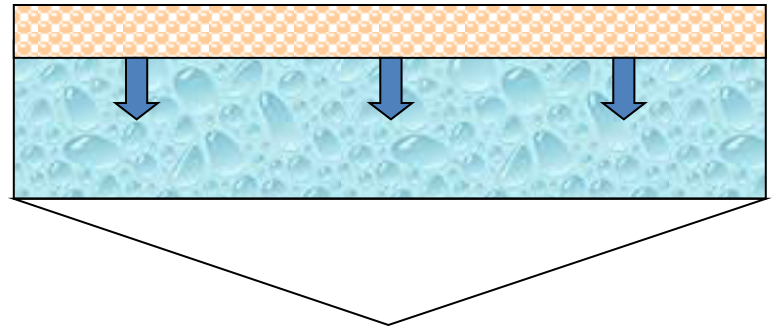
Προσρόφηση με άνθρακα

Τυπική καμπύλη προσρόφησης ενεργού άνθρακα
[Carbon adsorption breakthrough curve showing movement of an
adsorption zone (AZ)]

Καθίζηση (Sedimentation)

- Φυσική διεργασία απομάκρυνσης αιωρούμενων σωματιδίων σε ένα υγρό
- Επίδραση της βαρύτητας

- Κατάλληλη για ένα μεγάλο εύρος επικινδύνων αποβλήτων
  - Μέταλλα που έχουν καθιζάνει
  - Εξουδετέρωση οξέων και παραγωγή υδροξειδίων
- Οι λάσπες ίσως απαιτούν περαιτέρω επεξεργασία (π.χ. κόσκινα, ξήρανση, αφυδάτωση)
- Τα διαχωρισμένα υγρά ίσως χρειάζονται περαιτέρω επεξεργασία

Εγκατάσταση καθίζησης

Επίπλευση (Flotation)

- Βασίζεται στη φυσική συμπεριφορά των σωματιδίων (στερεά μικρής πυκνότητας, στερεά υδρογονανθράκων), των οποίων η καθίζηση είναι ιδιαίτερα δύσκολη
- Είναι κατάλληλη για ένα εύρος αποβλήτων π.χ. διαχωρισμός ελαίων/νερού
- Επιταχύνεται με τη προσθήκη αέρα μέσω του υγρού
  - Το μέγεθος των φυσαλίδων σχετίζεται με τον τύπο του αποβλήτου

Εγκατάσταση επίπλευσης

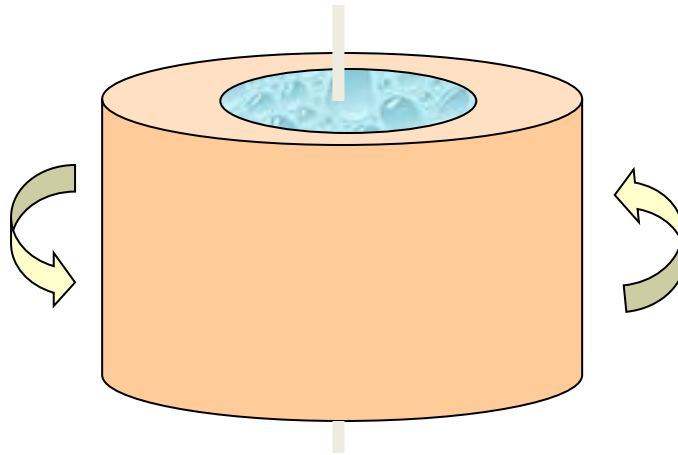
Αφυδάτωση (Dewatering)

- Χρειάζεται μετά την καθίζηση (για το ακατέργαστο ρευστό)
- Περιλαμβάνει:
  - ✓ Κλίνες ξήρανσης (Sludge drying beds)
  - ✓ Φυγοκεντρικός διαχωρισμός (Centrifugal separation)
  - ✓ Φίλτρα και πρέσες (Filtering and pressing)

Κλίνες ξήρανσης ιλύος (Sludge drying beds)

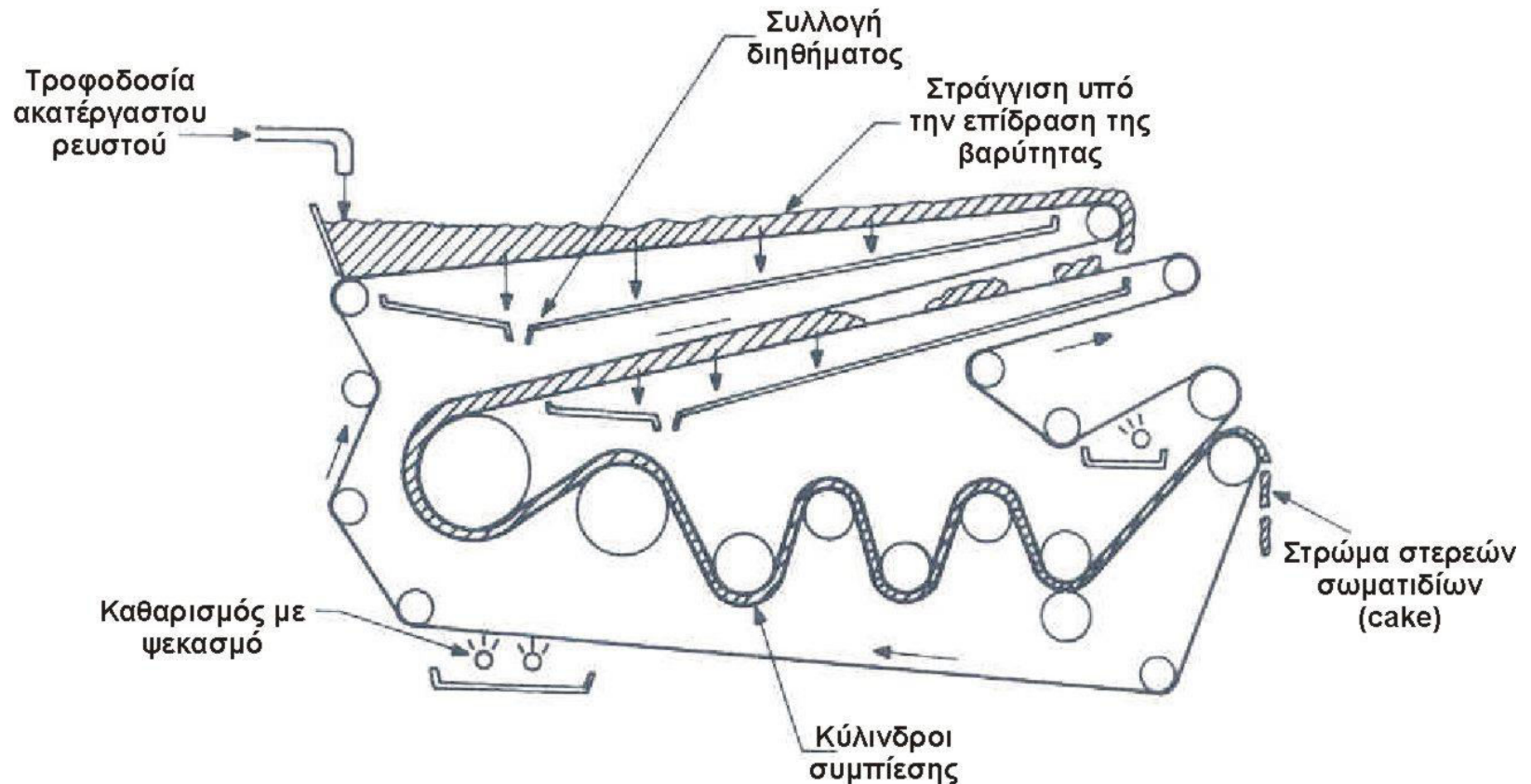

Φυγοκεντρικός διαχωρισμός (Centrifugal separation)

- Χρήση κροκιδωτικών (για λάσπες δύσκολες στην αφυδάτωση)
- TS ~ +/- 30 %

Ταινιοφιλτρόπρεσσα (belt filter press)

Ταινιοφιλτρόπρεσσα – συνεχής διαδικασία για την
αφυδάτωση λασπών

Dewatering Capacity: 15 – 20 %TS

Χημικές διεργασίες

- Αλλαγή των χημικών ιδιοτήτων του αποβλήτου/υγρού αποβλήτου
- Χρήση ενός χημικού για την επεξεργασία ενός χημικού
- Χρειάζεται λεπτομερής σύσταση του αποβλήτου, όσο και της αντιδραστικότητάς του
- Εξειδικευμένο προσωπικό για επίβλεψη των χημικών αντιδράσεων και αποτελεσμάτων

Περιλαμβάνει:

- ✓ Χημική οξείδωση / Αναγωγή (Oxidation / reduction)
- ✓ Εξουδετέρωση (Neutralization)
- ✓ Κατακρήμνιση (Precipitation)
- ✓ Προηγμένες διεργασίες οξείδωσης (AOPs)

Οξείδωση / Αναγωγή (Oxidation / Reduction)

Συνήθη οξειδωτικά / αναγωγικά αντιδραστήρια

Οξειδωτικά αντιδραστήρια

- Υποχλωριώδες νάτριο ή ασβέστιο
- Υπεροξειδίο του υδρογόνου
- Χλώριο
- Υπερμαγγανικό κάλιο
- Οξυγόνο
- Όζον

Αναγωγικά αντιδραστήρια

- Θειικός σίδηρος
- Θειώδες νάτριο
- Θειικό οξύ
- Σίδηρος
- Αλουμίνιο
- Ψευδάργυρος

Οξείδωση (Oxidation)

- ✓ Εφαρμόζονται με στόχο να καταστήσουν τα προς επεξεργασία απόβλητα λιγότερο ή και καθόλου επικίνδυνα
- ✓ Απαιτείται εξειδικευμένος σχεδιασμός, και ασφαλής λειτουργία για αποφυγή επικινδύνων αντιδράσεων
- ✓ Είναι μία οικονομική διεργασία
- ✓ Χρησιμοποιείται για επεξεργασία κυανιούχων ενώσεων (μετά το ατύχημα στο λιμάνι της Tianjin)

Οξείδωση (Oxidation)

- Οι αντιδράσεις χημικής οξείδωσης πραγματοποιούνται σε αντιδραστήρες πλήρους ανάδευσης και αντιδραστήρες εμβολικής ροής
- Το οξειδωτικό αντιδραστήριο προστίθεται στο επικίνδυνο απόβλητο είτε ακριβώς πριν εισέλθει στον αντιδραστήρα είτε προστίθεται εντός του αντιδραστήρα
- Πρέπει να παρέχεται καλή ανάμιξη μεταξύ αποβλήτου και αντιδραστηρίου

Αναγωγή (Reduction)

- Κυρίως χρησιμοποιείται για επεξεργασία χρωμιούχων ενώσεων από βιομηχανικά απόβλητα επικαλύψεων και βυρσοδεψιών
  - Το Cr(VI) ανάγεται σε Cr(III)
  - Στη συνέχεια απομακρύνεται με κατακρήμνιση
- Κυριότερα αναγωγικά αντιδραστήρια:
  - Θειικός σίδηρος
  - Θειώδες νάτριο/Θειικό οξύ

Εξουδετέρωση (Neutralization)

- Διεργασία σε δεξαμενή διαλείποντος έργου
- Χρησιμοποιείται για μια ποικιλία όξινων και βασικών αποβλήτων
- Τα όξινα απόβλητα εξουδετερώνονται με βάσεις και αντίστροφα
- Χρησιμοποιείται για επεξεργασία υγρών αποβλήτων, λασπών και αερίων
- Οι αντιδράσεις παρακολουθούνται εύκολα με μέτρηση του pH

Κατακρήμνιση (Precipitation)

- Είναι μια φυσικο-χημική διεργασία
- Μετατρέπει τις διαλυτές ενώσεις σε λιγότερο διαλυτές ή αδιάλυτες
- Συνήθως χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλες διεργασίες επεξεργασίας π.χ. αναγωγή, εξουδετέρωση
- Αποτελεσματική επεξεργασία υγρών αποβλήτων που περιέχουν τοξικά μέταλλα π.χ. απόβλητα από επιμετάλλωση, απόβλητα ορυχείων
- Υδροξείδιο του ασβεστίου (lime) είναι το πιο ευρέως χρησιμοποιημένο αντιδραστήριο

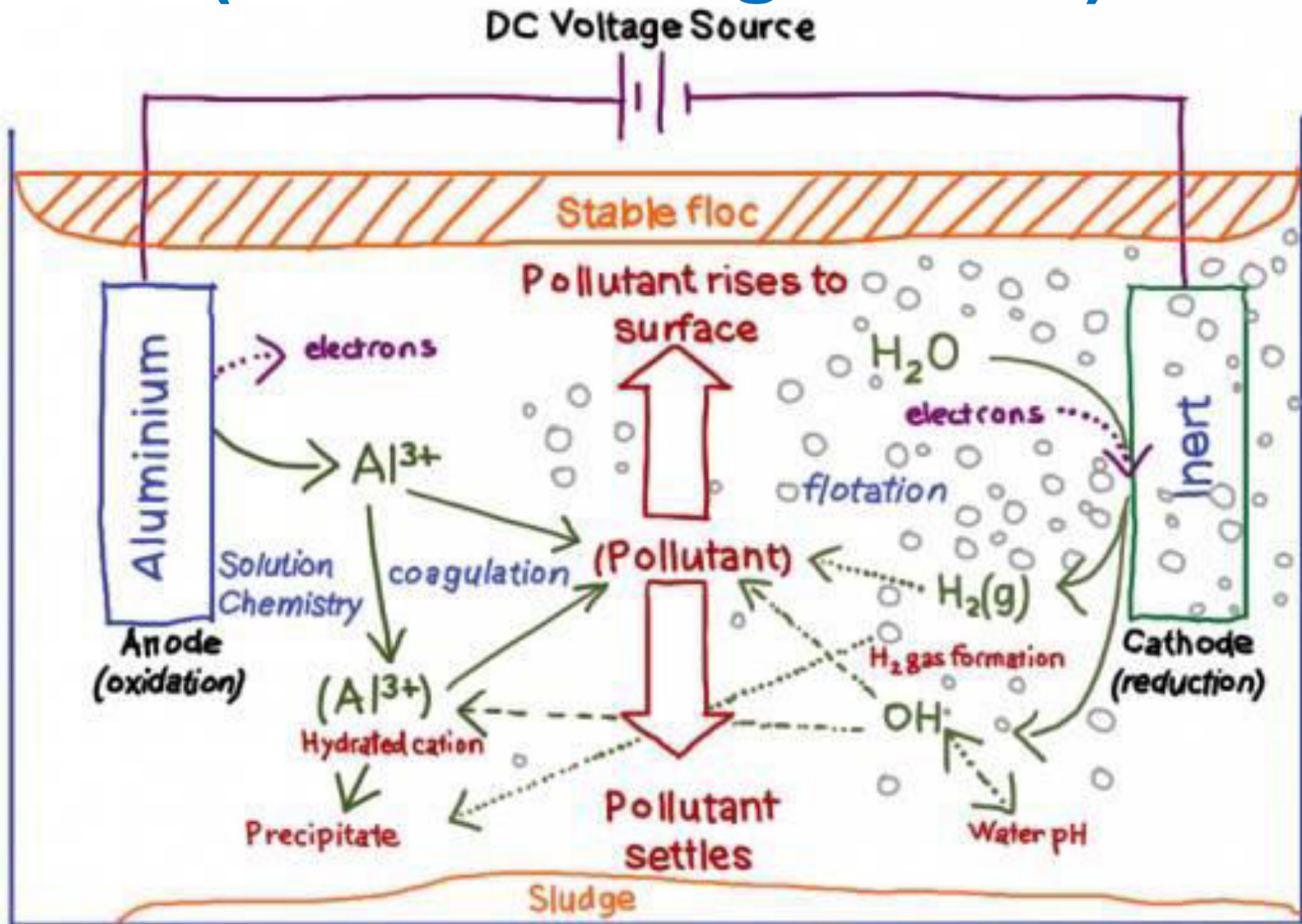
Προηγμένες διεργασίες οξείδωσης (AOPs)

- Διεργασίες οι οποίες παράγουν ενεργές ρίζες υδροξυλίου ($\cdot\text{OH}$) σε αρκετά μεγάλη ποσότητα και προκαλούν αποδόμηση των οργανικών ενώσεων
- Όζον (O_3)
- UV/ O_3
- UV/ H_2O_2
- $\text{O}_3/\text{H}_2\text{O}_2$
- Fenton's reagent
- Electrolysis

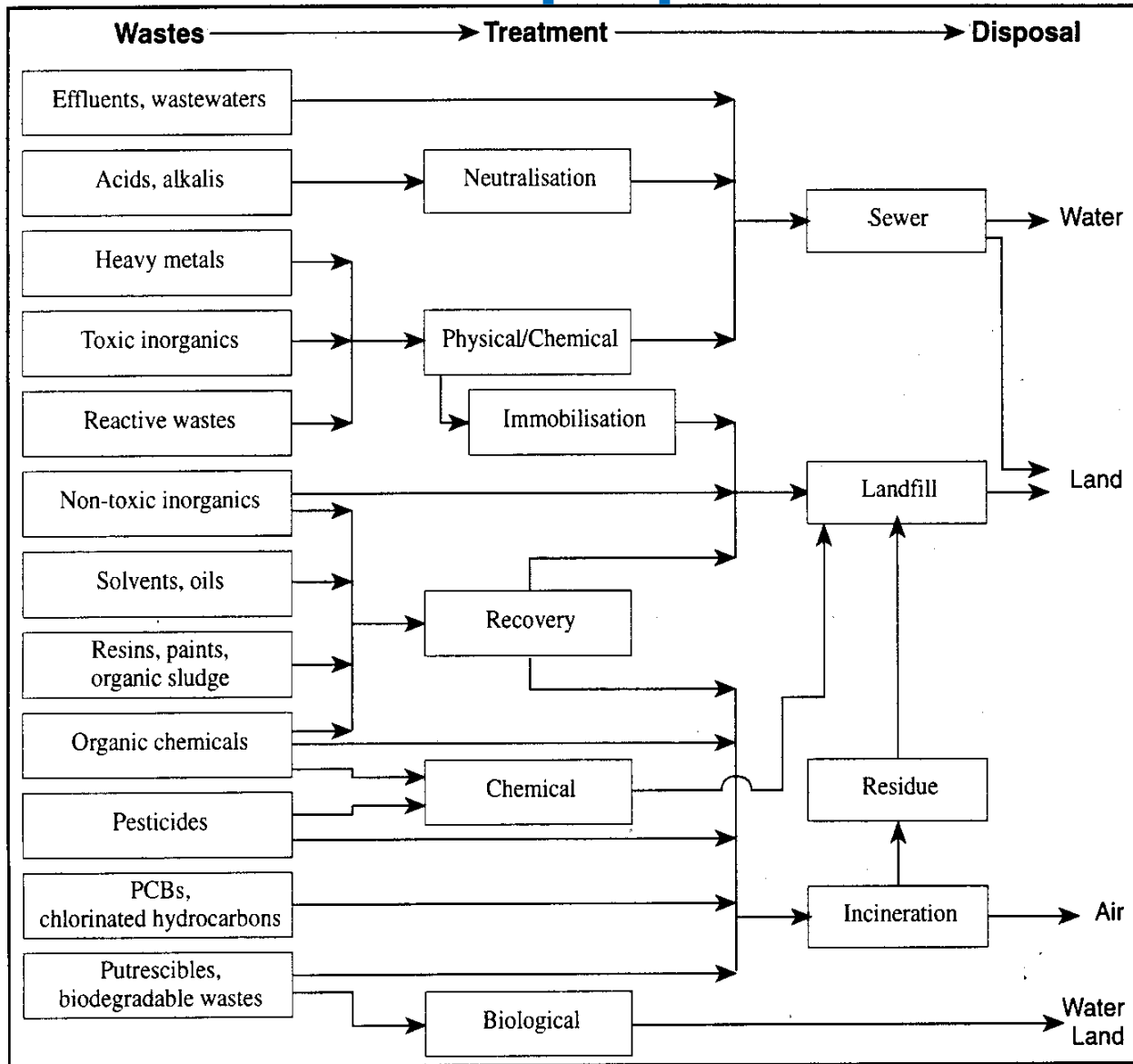
Άλλες χημικές διεργασίες

- Υδρόλυση (Hydrolysis) π.χ. για φυτοφάρμακα
- Ηλεκτρόλυση (Electrolysis) π.χ. για βιομηχανικά απόβλητα
- Αποχλωρίωση (Dechlorination) π.χ. για διαλύτες
- Χλωρόλυση (Chlorolysis) π.χ. για υπολείμματα από παρασκευή χλωριωμένων υδρογονανθράκων

Ηλεκτρο-κροκίδωση (Electro-coagulation)

Επεξεργασία και διάθεση επικινδύνων αποβλήτων

Based on: Draft Industrial Waste Strategy for Victoria, EPA of Victoria—Australia, 1985.

Questions & Answers

